

میگویند تصدیق نموده شد. در دهم ماه مذکور نیکو به شاه بیگ یوزی مرحمت کردم و اسلام اند عرب که از جوانان قرار داده عرب است از خوششان مبارک حاکم در فول بنا بر توهمی که از شاه عباس در خاطر او قرار گرفته بود بلازمت من آمد او را نواخته به منصب چهار صدی ذات و ددست سوار سرفراز ساختم و مجدداً فوج دیگر که یک صد و نود و سه منصبدار و چهل و شش نفر احادیس بودند از عقب پروریز بخی مت دکن فرستاده شد. و پنجاه راس اسپ نیز حواله یک از بنده های درگاه شد که به پروریز رساند در روز جمعه سیزدهم مضمونی بنظر رسید. و این غزل در سبک نظم در آمد غزل

من چون گنم که تیر غمت بر جگر رسد در وصل دوست مستم و در بجز بفرار	تا چشم نارسد. ه دیگر بردگر رسد داد از چنین غمی که مرا سر رسد	استانه می خوامی دست تو عالمی مدیوش گشته ام که بویم ره وصال	اسپند میکنم که مبادا نظر رسد فریاد از آن زمان که مرا این خبر رسد
	رفت نیاز و عجز جهانگیر بر سر	امید آنکه شعله نور اثر رسد	

روز یکشنبه پانزدهم پنجاه هزار روپیه سابقی بجانته صید مظفر حسین مرزا پسر سلطان حسین مرزا ابن بهرام مرزا ابن شاه اسمعیل صفوی که بخت فرزند خرم خواستگاری شده بود فرستادم و در هفتم ماه مبارک خان شیروانی به منصب هزاری ذات دسی صد سوار سرفراز گردید و پنجاه هزار روپیه نیز با و مرحمت شد. چهار هزار روپیه به حاجی بے اوزبک عنایت شد و دست و دوم یک قطعه لعل و یک دانه مروارید به شهریار شفقت شد. یک لک روپیه مدد خرج گویان بجایه او میافات که بخدمت دکن تعیین یافته بودند داده شد و دویز روپیه به فرخ بیگ مصور که از بے بدلان عصر است لطف نمود چهار هزار روپیه بخت خرج بابا حسن ابدال فرستاده شد و هزار روپیه حواله ملا علی احمد مرکن و ملا روزبهان شیرازی نمودم که در عرس حضرت شیخ سلیم به روضه ایشان معرفت نمایند و یک فیل به محمد حسین کاتب و هزار روپیه به خواجه عبدالحق انصاری مرحمت شد. بدو اینان حکم کردم که منصب مرفی خان را مطابق پنجاه ذات و سوار اعتبار نموده جاگیر تنخواه دهند. به برادرزاده بهاری چند قانوگو سیرکارا اگر حکم کردم که هزار پیاده از زمین ایران اگره سامان نموده و با هیانه قرار داده بدکن نزد پروریز بر دو پنج لک روپیه دیگر بخت مدد خرج پروریز مفرگشت روز نهم چارم شوال اسلام خان به منصب پنجاه ذات و سوار سرفراز گردید. اول بے اوزبک به منصب یک هزار و پانصدی و ظفر خان به منصب دو هزار و پانصدی اختیار یافتند و دو هزار روپیه به بدیع الزمان پسر مرزا شاه رخ و هزار روپیه به پنهان مهر مرحمت شد. حکم کردم که نقاره به جمعی مرحمت شود که پله منصب آنها بر سه هزار سی و بالاتر رسیده باشد پنجاه روپیه دیگر از زر و زن بخت تعمیر علی بابا حسن ابدال و عمارتے که در انجا واقع است حواله ابو الوفا پسر حکیم ابوالفتح شد که اهتمام نمودن در عمارات مذکور را در غایت استحکام به انصرا م رسانده روز شنبه سیزدهم چهار گهری از روز مانده ماه آغاز گرفتن نمود مرتبه مرتبه تمامی جرم او

مخفف گشت و پنج گھڑی شب گرفته بود بخت دفع نحوست آن خود را بطلا و نقره و پارچه و غلہ وزن نموده اقسام حیوانات از قبیل اسب
 و غیرہ تصدق نمود قیمت مجموع پانزدہ ہزار روپیہ شد فرمودم کہ بہ مستحقان و فقرا قسمت نمودندہ در بست و پنجم دختر را چندی بدیلہ را با تمام
 پیر او بہ خدمتگاری خود گرفتیم و ہمراہ فاضل بر او زادہ میر شریف کہ بہ فوجداری قبولہ دانی و دقت فرستادہ بود یک فیل عنایت نمودم و
 عنایت اللہ بہ خطاب عنایت خانی سرفراز شد چہار شنبہ غزہ ذی قعدہ بہاری چنہ بہ منصب پانصدی ذات و سی صد سوار ممتاز گشت
 و یک قبضہ کھپوہ مرصع بفرزند با با حرم مرحمت شد ملا جیاستہ را کہ پیش خانخانان فرستادہ بعضی سخنان زبانی کہ شعر بر انواع مرحمت و
 شفقت بود پیغام دادہ بودم آمد و یک قطعہ لعل و دو مروارید کہ خانخانان بدست او فرستادہ بود تخمیناً بست ہزار روپیہ قیمت داشت
 آورده گذرانید بہ جمال الدین حسین کہ در بر ہا پور بود و بجنور اورا طلب داشتہ بودم آمدہ ملازمت نمود و ہزار روپیہ بہ شجاعت خان
 دکنی مرحمت شد در ششم ماہ مذکور پیش از آنکہ پرویز بہ بر ہا پور برسد عرض داشت خانخانان و امر رسید کہ دکنیان جمعیت نموده و
 مقام فساد اند چون معلوم شد کہ با وجود تعیین پرویز و لشکر کہ در خدمت او رفتہ و مقرر شدہ ہنوز بدو کمک اجتناب دارند بخاطر
 گذرانیدم کہ خود متوجہ شوم و بہ عنایت انہی خاطر از ان ہم جمع نمایم درین اثناء عرض داشت آصف خان ہم آمد کہ توجہ حضرت باینجا
 لائق دولت روز افزون است و عرض داشت عادل خان بجا پوری رسید کہ اگر یکے از معتقدان در گاہ باین طرف مقرر شود کہ ملت
 و رعایات خود را با دو گویم تا او بعرض آید رساند امید ہست کہ باعث صلاح حال این بندہ با گرد ہنہا بر این مقدمات با امر او دو خواہا
 کنکاش نمودم تا ہر کس را کہ انچہ بخاطر رسد عرض نماید فرزند خاننجان بعرض رسانید کہ با وجودیکہ چندین امر از معتبر بخت تسخیر دکن حاصل
 شدہ باشند توجہ حضرت بہ نفس نفیس فرور نیست اگر حکم شود بندہ ہم بملازمت شاہزادہ برود و این خدمت را در ملازمت ایشان
 انشاء اللہ تعالی بہ تقدیم رساند ہمہ دولت خواہان را این سخن معقول دینا ہدہ نمود با آنکہ ہرگز جدائی اورا بخاطر قرار ندادہ بودم چون
 ہم کلانی بود بالضرور رضا دادم و فرمودم بجز آنکہ مہمات آنجا صورت یا بدیے توقف نتیجہ ملازمت شود زیادہ از یک سال در
 آن حدود نباشد روزہ شنبہ ہفتدہم ذی قعدہ اختیار رخصت او بود خلعت خاصہ زر و وزی واسپ خاصہ بازمین مرصع و کمر شمشیر
 مرصع و فیل خاصہ مرحمت فرمودم و تو مان نوع ہم مرحمت شد و فدائے خان را کہ از بندہ ہامی صاحب اخلاص است خلعت
 واسپ و مدد خرج لطف نمودہ بہ منصب ہزاری ذات و چہار صد سوار اصل و اضافہ سرفراز ساختم و ہمراہ خان جہان تعیین نمودم
 کہ اگر کسی رانزد عادل خان حسب الاتماس او باید فرستاد اورا روانہ گردانم و نگویند کہ در زمان حضرت عرش آشیانی
 از جانب عادل خان ہمراہ پیشکش او آمدہ بود اورا ہم ہمراہ خان جہان رخصت فرمودہ اسپ و خلعت و زر عنایت کردم و از امر

و لشکریان که همراه عبداللہ خان بہ خدمت دفع راناسے مقهور تعین بودند مثل راجہ نرسنگد یو و شجاعت خان و راجہ بکر اجیت وغیرہ
 باچار پنجزار سوار بہ کمک فرزند خانجہان تعین شدند و معتمد خان را بقدر غن فرستادم کہ آن مردم را سزاوی کردہ در او جنین خانجہان
 ہمراہ سازد و از مردم در خانہ شش ہفت ہزار سوار از مسل سیف خان بارہمہ و حاجی بی اوزبک و اسلام اللہ عرب برادر زادہ مبارک
 عرب کہ ولایت جو ترہ و در نول و آن نواحی در تصرف دارد و دیگر منصبداران و نزدیکان ہمراہ او ساختم و در وقت رخصت ہر یک را
 باضافہ منصب و خلعت و مدد خرج سرفراز نمودم و ٹھہری بیگ را بخشی لشکر ساختہ دہ لک روپیہ مقرر کردم کہ ہمراہ سازند بہ پرویز
 اسپ خاصہ و بہ خانخانان و دیگر امرا سے و بندہ ہای کہ تعین یافتہ آن صوبہ بودند خلعتہا مرحمت نمودہ فرستادم و بعد از اتمام
 این امور بہ قصد شکار از شہر برآمدم و ہزار روپیہ بمیر علی اکبر عنایت شدہ چون فصل ربیع رسیدہ بود بلا حظہ آنکہ مبادا از عبور لشکر
 نقصانے بزرگوں رعایا برسد و با وجود آنکہ قوریسا دل را با جمعی از احدیان بحبت ضبط زراعات تعین نمودہ بودم و چند
 را حکم کردم کہ منزل بہ منزل ملاحظہ پایمالے نمودہ عوض نقصانے کہ بزرگہا برسد رعایا را امیدادہ باشند و دہ ہزار روپیہ
 بہ دختر خانخانان کوچ دایمال و ہزار روپیہ بہ عبدالرحیم خرم و خوج گیان و ہزار روپیہ بقاچاسے دکھنی مرحمت نمودم و از وہم
 خنجر خان برادر عبداللہ خان اصل و اضافہ بہ منصب ہزاری ذات و پانصد سوار و بہادر خان برادر دیگر بہ منصب سی صد ذات
 و سہ صد سوار سرفراز گشتند و درین روز دو آہوشاخ وار و یک آہوسے مادہ شکار شد و در سیر وہم یک اسپ خاصہ بخان جہان مرحمت
 نمودہ فرستادم بدیع الزمان پسر میرزا شاہرخ را بہ منصب ہزاری ذات و پانصد سوار سرفراز ساختہ پنجزار روپیہ مدد خرج عنایت
 کردم و بہ ہمراہی خان جہان بہ خدمت دکن رخصت یافت درین روز دو آہو نروسہ آہو مادہ شکار شد چہار شنبہ وہم یک نیل گاو
 مادہ و یک آہوسے سیاہ بہ بندوق زوم در پانزدہم یک نیلہ گاو مادہ و یک چنکارہ بہ بندوق زدہ شد در ہفتدہم ماہ دو قطعہ لعل
 و یک دانہ مردارید جمانگہر علی خان از گجرات و ایفون دان مرصع کاری کہ مقرب خان از بندر کھنپایت فرستادہ بود بنظر گذشت
 بستم یک شیر مادہ و یک نیلہ گاو بہ بندوق زدہ شد دو بچہ ہمراہ مادہ شیر بودند بخت انہوسے جنگل و بسیارے درخت از نظر ناپدید
 گشتند حکم شد کہ تفحص نمودہ بدست در آورند چون بہ منزل رسیدم یکے از شیر بچہا را فرزند خرم آوردہ از نظر گذرا نید و روز دیگر
 بچہ دوم را ہایت خان گرفتہ حاضر ساخت ۴ ہیست دوم در وقتی کہ نیلہ گاوسے رابقا بوسے زدن نزدیک ساختہ بودم ناگاہ
 جلو داری و دو کھار ظاہر شدند و نیل گاو روم خوردہ بدر رفت از غایت اعراض فرمودم کہ جلو دار را ہانجا بکشند و پاسے
 کھاران را بریدہ و بر خر سوار کردہ گرداگرد او بگردانند تا دیگرے این جرأت نکنند بعد از ان شکار کنان بر اسپ شکار بازو جہ

یعنی ان کس کہ بکر امرا ہی حرد و دست گزشتہ از زاد ماہ ۱۰۰۰ الی ۱۰۰۰

گروه بہ منزل آدم روز دیگر نیکہ گاد کلائے را بقراولی اسکندر زمین بہ بندوق زوم و اورا بہ منصب سی صدی ذات و پانصد سوار از اصل
 و اضافہ سرفراز ساختم روز جمعہ بیست و چہارم صفدر خان کہ از صوبہ بہار آمدہ بود بہ سعادت کورنش سر بلندی یافت یک صد سرفراز
 و یک قبضہ شمشیر و پنج قبیل مادہ و یکے زرشکیش گذر ایند قبیل از مقبول افتاد در زمین اثنا یادگار خواجہ سمرقندی از سلخ آمدہ ملازمت
 نمود و یک جلد مربع و چند سراپ با دیگر تحف پیشکش گذر ایند و بہ خلعت امتیاز یافت روز چہار شنبہ ششم ذی الحجہ معز الملک کہ از حد
 بخشی گری لشکر انا مقهور تغیر یافتہ بود بیمار و خراب ملازمت نمود در چہار و ہجتم ماہ مذکور عبد الرحیم خور آباد و وجود تفصیرات کلی گنایان
 اورا غفور فرمودہ بہ منصب یوزباشی و بیست سوار سرفراز ساختم و فرمودم کہ بہ کشمیر رفتہ با اتفاق بخشی آنجا محسلہ مردم قلیچ خان را و
 سایر جاگیر داران و ادبایات نوکر و غیر نوکر دیدہ طومار واقعی بدرگاہ آورد کشور خان ولد قطب الدین خان از قلعہ رہتاس
 آمدہ سعادت خدمت و کورنش دریافت *

جشن نوروز ہجتم از جلوس ہمایون

روز یکشنبہ بیست و چہارم ذی الحجہ بعد از دوپہر سہ گھڑی حضرت نیر اعظم بہ برج محل کہ خانہ شرف و سعادت است بحویل نمود
 و درین ساعت فیض بخش در مقام پاک بہل کہ از مواضع پر گنہ باری بودہ باشد مجلس نوروزی ترتیب دادہ بسنت پدر بزرگوارم
 بر تخت جلوس نمود صبح آنکہ روز نوروز عالم افروز بود مطابق غرہ فروردین ماہ سنہ ہجتم جلوس در زمین مقام بارعام دادہ جمیع امرا
 و بندہ ہای درگاہ بہ سعادت کورنش تسلیم مبارکباد سرفراز گشتند پیشکش بعضی امرا از نظر گذشت خان اعظم یک دانہ مروارید کہ چہار ہزار
 روپیہ قیمت شدہ بود گذر ایند و میران صد در جہان بیست و ہشت دست جانور شکاری از باز و چرہ و دیگر تحف بنظر گذر ایند
 مہابت خان دوہند و چہ کار فرنگ کہ اطراف آنرا بہ تختہ ہاسے بلور ترتیب دادہ بودند چنانچہ ہر چہ در درون آن نہادہ میشد از ہرون
 نموسے میمود کہ گویا بیچ حایط بیست پیشکش نمود کشور خان بیست و دو زنجیر نیکل از نرد مادہ پیشکش گذر ایند پنجین ہر کس از بندہ ہای
 درگاہ تحفہ و پیشکش کہ داشتند گذر ایند نصرا اللہ پسر فتح اللہ شریعی بہ نحو بلداری پیشکش نفر گشت بہ سارنگد یو کہ بہ بردن فرامین
 بہ لشکر ظفر اثر دکن تعین یافتہ بود بحیث پر ویز و بہر یک از امرا تبرک خاصہ سرفراز ساختم بہ شیخ حسام الدین پسر غازی خان بد بخشی

حکام ابن ہمان عبد الرحیم است کہ رفاقت خسرو نمودہ ہمہ جا ہمراہ او بود و بعد از گرفتاری بموجب حکم در پوست فر کشیدہ بودند چون عمرش باقی بود از ان
 منسلک نجات یافتہ و از بند خلاص شدہ در بندگان حضور میبود خدمت میکرد تا رفتہ رفتہ بر دہربان شدند *

که طریق درویشی و گشایشی اختیار نموده هزار روپیه و فردی شال شفق نمود روز دیگر نوروز به قصد شکار شتر سوار شدم سه شتر
 و در یک ماهه شکار شد با حدی که آثار جلالت ظاهر نموده به شیر درآمده بودند انعام داداده بزبادی ما بسیار سرفراز شدم به تاریخ
 بیست و ششم ماه مذکور اکثر روزها به شکار نبله گاوها شتو لے داشتم چون هوا رو به گرمی نهاد و ساعت داخل شدن اگره نزدیک رسید
 بجانب روب باس توجه نموده چند روز دیگر در آن نواحی شکار آهون نمودم روز شنبه غره محرم ۱۱۹۰ روب خواص که روب باس آن بادان
 کرده دست پیشگی که ترتیب داده بود بنظر گذرانید آنچه خوش آمد درجه قبول یافت تمهه بالعام او مقرر گشت در همین ایام بایزید
 بنگلی و برادران او که از صوبه بنگال آمده بودند به سعادت کورنش سرفراز گشتند سید آدم ولد سید قاسم بارهه نیز که از احمد آباد
 گجرات آمده بود بدین سعادت امتیاز یافت و یک زنجیر نبل پیشگی گذرانید فوجداری صوبه ملتان از تغییر تاج خان به ابول
 بے اوزبک مرحمت شد دو شنبه شمه زول اجلال در باغ منڈا کر که در نزدیک شهر است واقع شد صبح آنکه ساعت دخول
 شهر بود بعد از گذشتن یک پیر و دو گھڑی سوار شدم و تا ابتدا سے معموره بر اسب سواری نموده چون سواد شهر ظاهر گشت بهت
 آنکه خلایق از دور نزدیک توانند دید سواری نبل اختیار کردم و از هر دو طرف راه زرافشان بعد از دو پیر در وقتیکه منجمان اختیار
 نموده بودند به مبارکی و تحرمی بدولت خانه همایون داخل شدم بنا بر رسم مقرر ایام نوروز فرموده بودم که دو تختخانه را آئین بست
 یار گاه پاس آسمان شمال ایستاده کرده بودند بعد از ملاحظه آئین خواجہ جهان پیشگی که ترتیب داده بود از نظر اشرف گذرانید
 آنچه از هر جنس و هر قسم از جواهراتش و امتعه پسند خاطر به گزین گردید قبول فرموده تمهه را با انعام او مقرر داشتم به مشرفان شکار
 فرموده بودم که مجموع جانورانی که از روز بر آمدن تا تاریخ دخول شهر شکار شده باشد معدن دارند درین وقت بعرض رسانیدند
 که در مدت پنجاه و شش روز یک هزار و سی صد و شصت و دو جانور جاندار از چنجه و پرنده شکار شده هفت صد و شتر نبله گاوها
 نر و ماده هفتاد و اس آمپه سیاه پنجاه و یک راس سایر جانوران از ماده آهو و بز کوهی و روح و غیره هشتاد و دو راس کلنگ
 و طاووس و سرخاب و سایر جانوران پرنده یک صد و بیست و نه قطعه شکار ماهی یک هزار و بیست و سه عدد در مجموع هفت
 مقرب خان از بندر کنایات و سورت آمده سعادت ملازمت دریافت جواهر و مرغ آلات و ظروفها سے طلا و نقره کار فرنگ و
 دیگر نفایس و نغمه های غیر مکرر و دوا و غلام حبشی و اسپان عربی و از هر قسم چیز که بخاطر رسیده آورده بود چنانچه در عرض دویم
 ماه نغمه های او از نظر گذشت و اکثر موافق مرضی خاطر ما بود درین روز صفدر خان که به منصب هزارگی ذات و پانصد سوار سرفراز
 بود بزبادی منصب که پانصدی ذات و دو بیست سوار باشد ممتاز گشته به عنایت علم سربندی یافت و جایگزین سابق خود مقرر گردید

و به کشور خان و فریدون خان برلاس نیز علم مرحمت شد و یک زنجیر نعل نوح بجهت افضل خان حواله پشتون پسرا شد که براسه پدر خود سپرد به خواجه حسین که از بناثر خواجه معین الدین حشقی است بمقتاد نیمه ساله هزار روپیه عنایت نمودم و سفت زینجا بخط امیر علی مصور و ندریب جلد طلا در غایت تکلف و هفا که هزار مرتبیت داشت خانخانان مشکیش فرستاده بود مصوم و کیل او آورده گذرانید تا روز شرف که انتهای صحبت نوروز است هر روز مشکیش چندے از امر او بنده های درگاه بنظر میگذاشت و از نفایس مشکیش هر کس آنچه پسند خاطر می افتاد قبول نموده تمه را بازمی دادم و روز پنجشنبه ۱۳ مطابق ۱۹ فروردین ماه که روز شرف دخرمی و خوشحالی حضرت نیر اعظم است فرمودم که مجلس جشن ترتیب داده از اقسام کیفیات حاضر سازند و با مراد سائر بنده های درگاه حکم شد که هر کس که خواهد بخواب طبیعت کفیه اختیار کنند اکثرے شراب و چندے نفع و بعضے از ایوانات آنچه خواستند خوردند مجلس شگفته گشت جاگیری قلی خان از گجرات یک تخت نقره نبت و مصور پرورش و ساخت تازه مشکیش فرستاده بود بنظر گذشت و به ما سگه نیز علم شفقت شد و در ابتداے جلوس مکر حکم کرده بودم که من بعد سچکس خواجه سرانگند و خرید و فروخت نشود و هر کس که ترکیب این عمل گردد گنهگار باشد در نیوالا افضل خان چند از آن بدکاران را بدرگاه از صوبه بهار فرستاد که بدین عمل فتنع قیام نموده اند آن بے عاقبتان را فرمودم که در مجلس موبدنگا بدرند و در شب پنجشنبه دوازدهم امر عجیب و قفیه غریب رویداد جمعی از قوالان دہلی سرود در حضور میگفتند و سید شاه بروش تقلید سماع مینمود و این بیت بر خسرو بیت

اے قوم راست راستے دینی و قبلہ گاہے | من قبلہ راست کردم بر سمت کج کلاہے

میانخانہ این سرود بود من حقیقت این بیت را تفحص می نمودم که ملا علی احمد مہر کن کہ در فن خود از بے نظیران عصر و عہد بود نسبت خلیفہ و خدمتگاری قدیم داشت و در ایام خود سالیہا کہ سبق پیش پذیرا و میخواندم پیش آمدہ چنین نقل کرد کہ من از پدر خود شنیدہ ام کہ روز یک شیخ نظام الدین او لیا کلاہے برگوشہ سر نہادہ در کنار آب چون بالاسے پشت بامی تماشاسے عبادت و پرستش ہندوان می نمودند درین اثنا امیر خسرو حاضر میشود شیخ متوجہ شدہ میفرماید کہ این جماعت را می بینی و این مصرعہ را بر زبان جاری میسازند

اے قوم راست راستے دینی و قبلہ گاہے

امیر بے تامل از روی نیاز مندی تمام شیخ را مخاطب ساختہ مصرع ثانی را

من قبلہ راست کردم بر سمت کج کلاہے

می خوانند اما اشارتہ چون سخن را بدین جا رسانید و کلمہ آخر مصرع ثانی کہ بر سمت کج کلاہے بر زبانش جاری شد حال برو متغیر گشتہ

بخود ان افتاد و مر از افتاد و او خوشی عظیم شده بر سر او حاضر شدم اکثری را منظره شد که مگر صرع او را حادث گشته است اطلب
 که در خدمت حاضر بودند نصطر بانہ در پی تشخیص و دیدن نبض و حاضر ساختن و داشتند ہر چند دست و پا زدند بحال نیامد او خود
 در مرتبہ اول کہ افتادہ بودہ است جان بجان آفرین تسلیم نمودہ چون بدن فی الجملہ حرارتی داشت گمان می نمودند کہ شاید جانے
 باقی بودہ باشد بعد از اندک زمانے ظاہر شد کہ کار از کار گذشتہ فرورفتہ است اورا از مجلس مرده برداشتہ بہ منزل و تقاضا شد برودند
 این قسم مردنی تا حال مشاہدہ نہ شدہ بود مبلغی بخت کفن و دفن او بفرزندانش فرستادم و صبح اورا بہ دہلی نقل نمودہ بگور خانہ
 آباد اجدادش مدفون ساختند روز جمعہ بست و یکم کشورخان کہ بہ منصب ہزار و پانصدی سرفراز بود بہ دو ہزاری ذات و سوار
 سرفراز گردید و بہ عنایت اسپ عراقی از طویلہ خاصہ و خلعت و قبیل خاصہ بخت جیت نام فوازش یافتہ بخدمت فوجداری ملک
 اوچھ و تندیہ و تادیب ترمردان آنحد و در مخص گشت با نیزہ بنگلی بہ خلعت و اسپ ممتاز گردیدہ بابر اوران بہ ہمراہی کشورخان حکم شد
 قبلی از حلقہ خاصہ عالم کمان نام بہ حبیب اللہ حوالہ نمودہ ہمت راجہ مان سنگہ عنایت کردہ فرستادم بہ کیشوداس اورا اسپ خاصہ
 بہ بنگالہ مرحمت کردہ شد بہ عرب خان جاگیر دار جلال آباد مادہ قبیل شفقت شد درین ایام افتخار خان قبیل نادرے از بنگالہ
 پیشکش فرستادہ بود چون بسند خاطر من گشت داخل قبیلان خاصہ ساختم احمد بیگ خان کہ بہ سرداری لشکر ننگش معین است
 بنا بر نیکو خد تمیہا یا فرزند ان با عنانہ منصب سرفراز گشتہ منصب خاصہ اورا کہ دو ہزاری ذات و ہزار و پانصد سوار بودہ پانصدی دیگر
 بر ذات او اضافہ مرحمت شد تختی طلائی مرصع کادی بخت سزج پر دیز کہ بہ لعل و مروارید ترتیب یافتہ بود بہ بیست و یک ہزار روپیہ قیمت
 شد بخت خانجہان بہ دست حبیب پسر سربراہ خان بہ برہانپور عنایت کردہ فرستادم بہ درین روز با ظاہر شد کہ کوبک پسر قمر خان
 بہ ستاسی آشنائی پیدا کردہ و رفتہ رفتہ سخنان او کہ تمام کفر و زندہ است در مذاق آن جاہل جا کردہ عبد اللطیف پسر قیب خان
 و شریف عم زادہ ہای خود اورین غلالت با خود شریک ساختہ بودہ است چون انمعنی شکافتہ شد بمجرا اندک ترسانیدن چند مقدم
 خود ہاند کور ساختند کہ ذکر ان گراہیت تمام داشت تادیب و تندیہ آنرا لازم دانستہ کوبک و شریف را بعد از شلاق مقید و محبوس
 ساختم و عبد اللطیف را یکصد درہ حد فرودم کہ در حضور زوند این تندیہ خاص بخت حفظ شریعت بودہ تا دیگر جاہلان امثال این
 امور ہوس نہ کنند روز دوشنبہ بیست و چہارم معظم خان بہ دہلی مخص شد تا ترمردان و منسدان آن فواج را گوشتال ہد شجاعت خان
 دکھنی و ہزار روپیہ مرحمت شد شیخ حسین در شنی را کہ بہ بخت بردن فرامین بہ بنگالہ و مہمتا سے کہ بہر یک از امر اسے آن صوبہ متوج
 شدہ بود حکم کردہ بودم مخص ساختم اسلام خان را نظر بر ثروت و خدمات شایستہ بہ منصب پنج ہزاری ذات و سوار و خلعت خاص

سرفراز ساختم و به کشور خان نیز خلعت خاصه و به راجه گلیمان اسپ عراقی و همچنین به سایر اُمراء به بعضی خلعت و به بعضی اسپ رحمت
نمودم به فریدون بر لاس که به منصب هزار و پانصدی ذات و هزار و سی صد سوار سرفراز بود بدو هزاری ذات و هزار و پانصد سوار
ممتاز گردید و در شب و دوشنبه غره ماه صفر بنا بر خلعت خدمتگاران آتش عظیم در خانه خواجه ابوالحسن افتاد تا خبردار شدن و فرد
نشاندن آتش اسباب و اشبار او بسیار سوخته شد بنا بر نسلی خاطر خواجه و تدارک زیانیکه با در سیده بود چهل هزار روپیه با در محنت
نمودیم به سیف خان باره که برداشته و نواخته من بود علم محنت نمودم مفر الملک را که بدو اسلحه کابل تعیین یافته بود و صدی ذات
و هفتاد و پنج سوار بر منصب سابق او که هزاری ذات و دو بیست هفتاد و پنج سوار بود افزوده در خص ساختم روز دیگر بچول گناره
مرصع به جوهر قیمتی به خان جهان محنت نموده به برهان پور فرستادم چون بوه زنی از مغرب خان شکوه نمود که دختر مرا در بند
گنجایب بزور کشیده بود و بعد از مدتی که در منزل خود نگاهداشت چون طلب دختر نمودم چنین گفت که با جیل موجود مرده بنا برین
فرمودم که این نفیسه را تفحص نمایند بعد از جست و جوئی بسیار شخصی را از طایفه مان او که باعث و بانی این امر نهدی بود به سیاست
رسانیدم و نصف منصب مغرب خان را کم کرده بآن ضعیفه قسم رسیده بدو معاش و خرجی راه محنت کردم چون در روز یکشنبه هفتم
ماه قران تحسین واقع شده بود و تصدقات از طلا و نقره و سایر فلزات و اقسام حیوانات بفقرا و ارباب حاجات مقرر نمودم که در
اکثر مالک محروسه تقسیم نمایند شب و دوشنبه هشتم شیخ حسین سریندی و شیخ مصطفی را که بعنوان درویشی و کیفیت و حالت فقر مشهور
و معروف بودند طلبیده صحبت داشته شد و رفته رفته مجلس به سماع و وجد گرمی تمام پیدا کرد خالی از کیفیت و حالتی نبودند بعد از اتمام
صحبت بهر یک زرها داده در خص ساختم چون کریم ز غازی بیگ ترخان بجهت سامان از دونه قندهار و امیانه بر قندازان قلعہ مذکور
عرض داشت نموده بود فرمودم که دو لک روپیه از خزانه لاهور روانه قندهار سازند به تاریخ ۱۹- ماه اردی بهشت سنه جلوس
مطابق هم صفر در پهنه که حاکم نشین صوبه بهار است امری غریب و حادثه عجیب روداده افضل خان حاکم صوبه آنجا به گورک پور
که بتازگی بجای او مقرر گشته بود از پهنه تا آنجا شصت کرده مسافت است متوجه میشود و قلعہ و شهر را به شیخ بخاری و غیاث
زین خانی دیوان آن صوبه و جمعی دیگر از منصبداران می سپار و به گمان آنکه درین حدود قلم نیست خاطر از محافظت قلعہ و
شهر چنانچه باید جمع نمی سازد به حسب اتفاق در همین ایام تطب نام مجوسه از مردم او چو که خلعت او سرشته نند و فساد بود
نریزی در دیشان و لباس گدایان بولایت او جنبه که در نواحی پهنه واقع است درمی آید و به مردم آنجا که از منفذ آن
مفرانداشنائی پیدا کرده اظهار میکنند که من خسرو ام که از بندی خانه گر خفته خود را بدین حد در ساینده ام اگر بمن همی

نموده در مقام امداد و اعانت شوید بعد از آن که کار سرانجام یابد مدد دولت من بر شما بیان خواهد بود بجز کلمات
 ابله فریب آن گول طبیعتان را با خود متفق ساخته مشخص آنها میسازد که من خسرو ام و اطراف چشم خود را که در وقتی از اوقات داغ کرده
 و علامت آن بنظر درمی آمده است بدان گمراهان منمود و میگفت که در بندی خانه کتوری بر چشم من بسته بودند این علامت آنست بدین
 تزیید و فریب تمبی از سوار و پیاده بر سر او جمع میشوند و خبر یافته بوده اند که افضل خان در پهنه نیست این معنی را نوری عظیم دانسته ایلغار
 می نمایند و دو سه ساعت از روز یکشنبه گذشته خود را به شهر میرسانند و به هیچ چیز مقید نشده اراده قلعہ میکنند و شیخ بنارسی که در قلعہ بود خبر
 یافته مضطربانه خود را بدر قلعہ میرساند و غنیم که جلوریزی آمده فرست آن نمیدهد که دروازه قلعہ را به بندن با نفاق خیانت از راه کهرگی
 خود را به کنار آب میرساند و کشتی بدست آورده قصد آن میکنند که خود را با افضل خان برسانند آن منفسدان بخاطر جمع به قلعہ در آمده مول
 و اسباب افضل خان را با خزانه بادشاهی تبرکت درمی آورند و جمعی از واقعه طلبان بیدولت که در شهر و نواحی بودند بر سر او جمع میشوند بدین
 خبر در گور کپور با افضل خان میرسد و شیخ بنارسی و غیث هم از راه آب خود را میرسانند و کتابات از شهر می آید که این بدبختی که خود را خسرو
 میگوید به تحقیق خسرو نیست افضل خان تکیه به فضل و کرم اکی و بدولت و اقبال مانموده بے توقع بر سر آن منفسدان روانه میگردد در
 عرض پنجره خود را به حوالی پهنه میرساند چون خبر آمدن افضل خان بان حرازاده و منفسدان میرسد قلعہ را به یکے از معتمدان خود می سازد
 و سوار و پیاده خود را توزک نموده چهار کرده از شهر با استقبال برمی آید و بر کنار آب بن بن جنگ میشود و بانگ زد و خوردی سلسله است
 آن تیره روز گاران از هم پاشیده متفرق میگردد و از غایت اضطراب دیگر باره آن نجات برگشته با چند س در قلعہ در می آید و افضل خان سر در
 او نموده امان نمیدهد که در قلعہ را تواند بست مضطربانه بخانه افضل خان در آمده آن خانه را فایم بسیار و قاسم پسر در آن خانه بوده زد و خورد
 مینماید و تخمناسی کس را بر ختم تبر ضایع میسازد بعد از آن که همراهم او به جهنم میروند خود عاجز و زبون میشود امان طلبیده افضل خان را می بندد
 بجهت تسکین این ماده افضل خان در همان روز او را به قصاص رسانیده چند س از همراهمان او را که زنده بدست در آمده بودند مقید
 میسازد و این اخبار متعاقب یکدیگر بسامع جلال رسید شیخ بنارسی و غیث زینحانی و دیگر منصب دارانی که در حفظ و حراست شهر و
 قلعہ تقصیر نموده بودند به اگر طلب داشتند و فرمودم همه را سروریش تراشیده و معجز و شاییده و بر خور سوار کرده برگرد شهر اگره و بازارها
 گردانیدند تا باعث تنبیه و عبرت دیگران گردد چون درین ایام عز انص پر وزیر و امرای تعینات دکن و دولت خواهان آنجا متعاقب
 یکدیگر رسید که عادل خان بیجا پوری التماس داشت عا دارد که میر جمال الدین حسین انجور که مجمع دنیا داران دکن بر قول و فعل
 او اعتماد تمام دارند نزد او فرستند تا بان جماعت صحبت داشته تفرقه و وحشت را از خاطر آنها دور سازد و معامله آنجا را حسب الاستعداد

عادل خان کہ طریقہ دو تختہ ہی و بندگی اختیار نموده صورت پسندیده و بہر بہمت تفرقہ و وحشت را از خاطر و در ساختہ و در لاسک
 او نموده از لطافت و عنایات باوشاہی اورا امیدوار ساز و بنا بر حصول این مدعا میرٹوی الیہ را تاریخ شانزدہم ماہ مذکور مخص
 ساختہ وہ ہزار روپیہ انعام عنایت نمود و بر منصب سابق قاسم خان کہ ہزاری ذات و پانصد سوار بود بحبت آنکہ بہ ملک برادر
 خود اسلام خان روانہ بنگالہ گرد و پانصدی ذات و سوار افزودم در پنجمین ایام بحبت تہنئہ و تادیب بکرامت زیندار ولایت
 ماند موکہ قدم از واپسہ اطاعت و بندگی کشیدہ است ہما سنگہ پسر زادہ راجہ مان سنگہ را تعیین نمودم کہ ہم بدفع متروان آن
 سز زمین قیام و اقدام نموده ہم محال جاگیر راجہ را کہ در ان نواحی واقع است عمل نماید بستم ماہ مذکور فیلی بہ شجاعت خان کھنئی
 مرحمت نمودم چون حاکم جلال آباد از خرابی قلعہ آنجا عرضداشت نوشتہ بود حکم فرمودم کہ از خزائن لاہور انچہ بحبت تعمیر قلعہ مذکور
 در کار باشد برودہ صرف نماید افتخار خان در بنگالہ خدمات پسندیدہ بہ تقدیم رسانیدہ بود حسب التماس صاحب صوبہ آنجا
 پانصدی بر منصب سابق او کہ ہزار و پانصدی بود اضافہ نمودم تاریخ بیست و ہشتم عرضداشت عبدالعزیز خان فیروز جنگ مشہور
 سفارش بعضی بندہ ہای کار طلب کہ بہ ہمراہی او بدفع رانا مقہور مرد و پنجمین بودند بفرض رسید چون از ہمہ بیشتر اظہار خدمتگاری
 و کار طلبی غزنین خان جاوری نموده بود بر منصب سابق او کہ ہزار و پانصدی ذات و سی صد سوار بود پانصدی ذات و چہار صد
 سوار اضافہ مرحمت نمودم پنجمین در نور خدمت ہر یک از ان بندہ ہا بزیادتی منصب سرفراز گردیدند و دولت خان کہ بحبت آوردن
 تخت سنگ سیاہ قبل ازین بہ آلہ آباد مخص گشتہ بود در چہار تہنئہ چہارم ماہ مرآدہ ملازمت کرد و آن تخت را صحیح و سالم آورد
 الحق عجائب تختہ سنگ است از غایت سیاہی و یراقی بسیار سے برآند کہ از قسم سنگ محک بودہ باشد طول آن چہار و در عرض نیم پا
 کم و عرض آن دو در عرض نیم و یک طسو و حجم آن سہ طسو بودہ باشد اطراف آن از ہر سنگ تراشان ماہر فرمودیم کہ ابیات مناسب
 نقش گردانند و پابہا سے ہم از ان قسم سنگ بر ان نصب نمودہ اند اکثر اوقات بر ان تخت می نشینم عبدالسبحان بحبت بعضی تقصیرات
 در بند خانہ مقید بود چون برادران خان عالم ضامن و متحد کار او شدند اورا از قید برآوردہ بہ منصب ہزاری ذات و چہار صد
 سوار سرفراز ساختم و بہ فوجداری صوبہ آلہ آباد تعیین یافتہ جاگیر قاسم خان برادر اسلام خان را بدو مرحمت کردم و تربیت خان
 را بہ فوجداری سرکار اور فرستادم تاریخ دوازدهم ماہ مذکور عرضداشت خاننجان رسید کہ خاننجان حسب الحکم والا برفاقت
 مہابت خان روانہ در گاہ گشت و میر جمال الدین حسین کہ بر فتن بیجا پور از در گاہ تعیین یافتہ بود از برہانپور بہ ہمراہی و کلا سے عادل خان
 متوجہ بیجا پور شد و تاریخ بیست و یکم ماہ مذکور مرثی خان را بصاحب صوبگی صوبہ پنجاب کہ از ان عظم مالک محروسہ است سرفراز

ساخته شال خاصہ کرامت فرمودم تاج خان را کہ در صوبہ بلتان بود بد ایرانی کا بل تعیین کرده بر منصب سابق او کہ سہ ہزاری
 ذات و ہزار و پانصد سوار بود پانصد سوار دیگر افزودم و حسب التماس عبد اللہ خان فیروز جنگ پسر اناشکر نیز باضافہ منصب
 سرفراز گشت مہابت خان کہ قبل ازین بحبت تحقیق جمعیت امرائے تعینات دکن و آوردن خانخانان بہ برہان پور مرخص گشتہ بود
 چون بموچی آگرہ رسید خانخانان را در چند منزلے از شہر گذارستہ خود پیشتر آمد و بہ سعادت کورنش و آستانہ ہوسی سرفراز شدہ
 و بعد از چند روز تبارخ دوازدم آبان خانخانان آمدہ ملازمت کرد چون در باب او اکثر دولت خواہان مقدمات واقع یا غیر واقع
 از روی نفیہ کی خود عرضداشت نمودہ بودند و خاطر اشرف از منحرف گشتہ بود چون آن اتفاقات و عنایات کہ ہمیشہ دربارہ او
 میکردم و از پدربزرگوار خود دیدہ بودم این بار بہ فعل نیامد و درین سلوک محض بودم چرا کہ قبل ازین خطائے خدمت صوبہ دکن
 بہ دستے معین سپردہ در ملازمت سلطان پرور نیز با دیگر امرا بدان مہم عظیم متوجہ گشتہ بود بعد از رسیدن بہ برہان پور ملاحظہ وقت ناکرد
 در ہنگامی کہ حرکت لاکن بود سرا بنجام رسید دیگر ضروریات نشدہ سلطان پرور لشکر باراہ بالاسے گھائی بر آوردہ و رفتہ رفتہ
 بواسطہ بے اتفاقی سرداران و نفاق ایشان و اختلاف راہیاسے ناصواب کار بجائے کشید کہ غلبہ بہ دشواری پیدا کردہ بکمن
 بہ مبلغ ماہ دست در نمی آمد و کار سپاہ مختل و در ہم شدہ ہر بیچگونہ کار سے از پیش نہ رفت و اسب دشمن دیگر چارہ بیان ضایع شد
 و بنا بر مصاحت وقت صلح گونہ با مخالفان تیرہ نخت نمودہ سلطان پرور لشکر را بہ برہان پور باگردانید چون معاملہ خوب نہ نشست این
 تفرقہ و پریشانی را مجموع دولت خواہان از نفاق و بے سرنجامی خانخانان دانستہ درین اسب عرایض بدرگاہ ارسال داشتند اگرچہ
 این معنی مطلق باور نمی افتاد غایتاً این خدشہ بخاطر راہ یافت تا آنکہ عرضداشت خانجہان رسید کہ این خلل و پریشانی تمام از نفاق
 خانخانان دست دادہ با این خدمت را با استقلال باو باز باید گذاشت یا اورا بدرگاہ طلبیدہ این نواختہ برداشتہ خود را بدین خدمت
 تعیین فرمودہ دسی ہزار سوار معین و مشخص بہ ملک این بندہ مقرر باید داشت تا عرض دو سال تمام ولایت بادشاہی را کہ در تصرف
 غنیم است مستخلص ساختہ و قلعہ قند معار و دیگر قلعیاسے سرحد را بہ تصرف بندہ ہائی درگاہ و آوردہ ولایت بیجا پور را نیز غنیمت
 محالک محروم سازم و اگر این خدمت را در مدت مذکور بانصرام نہ رسانم از سعادت کورنش محروم بودہ روی خود را بہ بندہ ہاسے
 درگاہ نہ نمایم چون صحبت میان سرداران و خانخانان با نجا کشیدہ بودن اورا در انجا خدمت ندیدم سردار سے را بخانجہان
 تفویض فرمودم و اورا بدرگاہ طلبیدم بانفعل سبب بے توجہی و بے اتفاقی نیست بعد ازین آنچه ظاہر شود در خور آن مراتب
 توجہی و بے توجہی بہ عمل خواهد آمد سید علی بارہمہ را کہ از جوانان مقرر است نواختہ پانصدی ذاتہ و دو بیست سوار بر منصب سابق

او کہ ہزاری نو ات و پانصد سوار بود و فرودم و در اب خان ولد خانخانان را بہ منصب ہزاری ذات و پانصد سوار سرفراز ساختہ
 سرکار غازی پور را بجایگرا و فرود ششم قبل ازین صبیہ میرزا مظفر حسین ولد سلطان حسین میرزا سے صفوی حاکم قندھار را
 بفرزند سلطان خرم نامزد فرمودہ بودم درین تاریخ ۱۱۰۱- آبان چون مجلس طوی منعقد شدہ بود بخانہ بابا خرم رفتہ شب نیز در آنجا
 گذرانیدم و اکثر امرا را بہ خلعت سرفراز ساختم و چندین از مجوسان قلعہ گویا را بہ تخصیص حاجی میرک از بند خلاصی یافتند و
 یکے تک روپیہ اسلام خان از پرگنات خالصہ شریفہ تحصیل نمودہ بود چون بر سر لشکر خدمت بود بانعام او فرود ششم پارہ طلا و
 نقرہ و از ہر جنس زر و غلہ بہ معتقدان دادہ فرود ششم کہ بفقرا اگر تقسیم نمایند در ہمین روز عرض داشت خان جهان بعضی رسید
 کہ ایرج ولد خانخانان را از شاہزادہ رخصت حاصل نمودہ حسب الحکم روانہ در گاہ ساختہ و آنچه در باب ابوالفتح بیجا پوری حکم شدہ
 چون مشارالیمہ مرد کار آمدنی است و فرستادن او بالفعل باعث تو امیددی و دیگر سرداران دکن کہ قولہا بخت ایشان رفتہ می شد
 بنا بران اورا نگاہداشتہ و حکم شدہ بود کہ چون کیشو واس پسراسے گلہ را کہ در خدمت پروریز میباشد طلبیدہ ام اگر در فرستادن
 او اہما سے رود و خواہی نخواستہی اورا روانہ خواہی ساخت چون این معنی معلوم پروریز گشت فی الفور اورا رخصت کرد و گفت کہ این
 چند گلہ را از زبان من عرض داشت خواہی نمود کہ چون جان و حیات خود را بخت خدمت آن خدا سے مجازی میخواستہم وجود عدم
 کیشو واس چہ باشد کہ در فرستادن او استادگی نمایم غایتاً خدمتگاران اعتبار سے و اعتماد سے مرا کہ بہر تقریب طلب میدارند باعث
 تو امیددی و شکست خاطر دیگران می گردود و در سرحد مشہور شدہ محل بر معیناتی صاحب و قبلہ میشود دیگر ام حضرت سنت و از تارخیک
 قلعہ احمد نگر بہ سعی برادر مرحوم دانیال بہرقت اولیاسے دولت قاہرہ درآمدہ تا تاریخ حال حفظ و حراست آنجا خواجہ بیگ میرزا
 صفوی کہ از خویشان غفران پناہ شاہ ظہاسپ است مقرب بود بعد از ان کہ شورش و کھنیاں مقہور بسیار شد و قلعہ مذکور را محاصرہ
 کردند در لوازم جانپاری و قلعہ داری تفصیر نہ کرد با آنکہ خانخانان و امرا و سردارانے کہ در برہما پور جمع شدہ بودند در ملازمت
 پروریز متوجہ رفع و دفع مقہوران گشتند و از اختلاف را بہا و نفاق امرا و بے سرنجامی رسید و غلہ لشکر گران سنگے را کہ صلاحیت
 کار ہا سے کلان داشتند براہ ہای نامناسب و کوبہ ہا سے و کتلہا سے صعب در آورده در عرض اندک روز پریشان بے سامان
 ساختند چون کار بدین جا انجامید و عصر غلہ بجائے رسید کہ جانے در عرض نانے میدادند بے علاج بمقصد نارسیدہ برگشتند
 و چشم قلعہ کہ چشم برآمد او این لشکر داشتند از شنیدن این خبر بدیل و بے پاشدہ بہ یکبار بر جو شہدند و خواستند کہ از قلعہ
 برآیند خواجہ بیگ میرزا چون بر این معنی مطلع گشت در مقام تسلی و دلاسا سے مردم شد و ہر چند کہ شہدتیچہ نداد آنوالا مرقول

ساخته رخصت و ادم و خلعت فاخره و کمر شمشیر مرصع و اسب با زین مرصع و فیصل خاصه و پنج لک روپیه مدد خرج باد عنایت نمودم
و حکم شد که دیوانیان عظام از محال جاگیر او باز یافت نمایند و امرای تعینات به خلعتها و اسب با و در عایتها سفر فرار شدند و در محال
را که چهار هزار سی فاق و سه هزار سوار بود پانصد سوار دیگر بر منصب او افزوده حکم کردم که خان اعظم و این لشکر را به برهانپور رسانند و بحقیقت
برهم خوردگی لشکر پیش باز رسیده حکم سرداری خان اعظم با امرای آن شد و در رسانیده همه را با او مستحق و بجهت ساخته و سامان لشکر
آنجا دیده بعد از نظام و انتظام مهات موجوده خانخانان راه همراه گرفته بدرگاه آورد روز یکشنبه چهارم شوال قریب باختر با سه روز
به شکار چیتیه مشغولی و هشتم درین روز و روز پنجشنبه مقرر کرده ام که جاندار کشته نشود و گوشت متداول نمیکنم روز یکشنبه خاوند بجهت
تعلیمی که پدر بزرگوارم آن روز را پیدا استمندی چنانچه به گوشت میل نمی نمودند و کشتن جاندار منع بود به سبب آنکه در شب یکشنبه
تولد مبارک ایشان واقع شده بود میفرمودند که درین روز بیشتر است که جانداران از آسیب تصاب طبیعتان خلاص باشند
و روز پنجشنبه که روز جلوس نیست درین روز هم فرمودم که جاندار را بیجان نسازند و در ایام شکار درین روز تیر و تفنگ بجای آورند
شکاری نمی اندازم در حالتیکه شکار چیتیه میشد انوپ را سه که از خاندان شکاران نزدیک است جمعی را که در شکار همراه میباشد پاره
و در تر از من سر کرده می آورد و درختی میرسد که زغنی چنان بران نشسته بودند چون نظرش بران زغنیهای اندکمان و که چند گرفته
بدر نظر من متوجه میشود اتفاقاً در حوالی آن درخت گادسه نیم خورده افتاده می بنید مقارن آن شیر سه بزرگ میب تو می جسته
از میان بوته چند که در آن حوالی بوده برخاسته روان میشود با آنکه از روز دگر می بیشتر نمانده بود چون ذوق مرا به شکار شیر سیاه
تو با چند کسی که همراه او بودند شیر را نیل نموده کس به نزدیک من فرستاد و مرا از شیر خبر کرد چون خبر من رسید فی الحال با اضطراب
جلو ریز منوجه گشتم با باخرم و رانداس و اعتماد را که وجبات خان دیکه دئی دیگر با من همراه بودند بجز رسیدن دیدم که شیر در سایه
درختی نشسته است خواستم که سه آره تفنگی بنید از دم دیدم که اسب بیطاعتی میباید از اسب پیاده شدم و تفنگ را بر دست ساخته
کشاد و ادم چون من در بلندی ایستاده بودم و شیر در پستی بود هیچ نداستم که بدور رسیده یا نرسیده در لحظه مضطربانه تفنگی دیگر انداختم
بخطر میرسد که این تفنگ باور رسیده باشد شیر برخاسته حمله آورد و میر شکاری را که شاهین در دست داشت و بحسب اتفاق
در برابر او واقع شده بود زخمی کرده بجای خود به نشست درین حالت بدوقی دیگر بر سه پایه نهاده بجز اگر فتم انوپ را سه
سه پایه را گرفته ایستاده بود و همیشه در کمر و کتله چوبی در دست و با باخرم جانب چپ بانکه فاصله و رانداس در گیرنده با در عقب
او و کمال قراول تفنگ پر کرده بدست من میداد چون خواستم که کشاد نمایم شیر غران بجانب مایان روان شده حمله آورد گشت

نوروز

مقارن آن فننگ را کشاد و آدم از محازی دهن شیر و دندان او گذشت همداسے فننگ اورا پرتیز کر جمعی کہ از خدمتگاران هجوم آورده بودند ناب حمله او نیاورده بر یکدیگر خوردند چنانچه من از دگر و آسیب آنها بگذردم از جاسے خود پس رفتہ افتادم بہ تحقیق پیدا نم که دوسہ کس پا بر سینہ من نهادہ از بالاسے من گذشتند بعد و اعتماد راسے و کمال قراول استادہ شدیم درین وقت شیر بہر دمی کہ در دست چپ بودند قصد نمود انوپ راسے سہ پایہ را از دست گذاشتہ بہ شیر متوجہ شد شیر بہمان حتی و چالاک کی کہ حملہ گشتہ بود برد برگشت و او مردانہ بہ شیر رو برد شد آن چوب کہ در دست داشت بہر دو دست دوبار بر سر او محکم فرود کوفت شیر دهن باز کرده بہر دو دست انوپ راسے در دهن گرفت و چنان خائید کہ دندان او از ان سوسے بہر دو دست او گذشت اما آن چوب و انگشتری چنانکہ در دست داشت خیلی محاذ شد و نہ گذاشت کہ دست ہاسے او از کار برد از حملہ دد کہ شیر انوپ راسے در میان بہر دو دست او بہ پشت افتاد چنانکہ سر دروسے او محازی سینہ شیر بود درین وقت با با خرم در آمد اس متوجہ شدند تا انہ انوپ راسے نمایا شاہزادہ تیغے بر کمر شیر انداخت و را آمد اس ہم دو شیر بکار بردیکے کہ بہ شانہ شیر میرسد فی الجملہ کارگرمے افتد و حیات خان چوبے کہ در دست داشت چندے بر سر او زد انوپ راسے زور کرده دستہای خود را از دهن شیر برمی آورد و دوسہ نشی بر کلہ او میزند و بہ پہلو غلطیدہ بزور زانو راست می ایستد در وقت کشیدن دست ہا از دهن شیر چون دندان او از جانب دیگر سر بر آورده بودند پارہ چاک میشود و بہر دنیچہ او از دوش گذشت در حین ایستادن شیر ہم ایستادہ میشود و سینہ او را بتاخن و چنگال مجروح میسازد و چنانچہ زخمہاسے مذکور روزے چند او را آزرده داشت و بجاسے کہ زمین بے راستی بود درنگ دو کشتی گیر بر یکدیگر چسبیدہ غلطان شدند و در جایکہ من ایستادہ بودم زمین فی الجملہ ہواری داشت انوپ راسے بیگوید کہ اللہ تعالیٰ اینقدر شعور بہ من داد کہ شیر را عمدتاً بدان سو بردم دیگر از خود خبر ندادم درین زمان شیر او را گذاشتہ روان میشود او در ان بخبری شمشیر علم کرده از پس او درمی آید و بر سر او می زند شیر چون روسے یگر داند تیغی دیگر بر صورت او بی اندازد چنانچہ بہر دو چشم او بریدہ میشود و پوست او برود او کہ بہ شمشیر جدا شدہ بود بر بالاسے چشمہاسے او می افتد درین حالت صلح نام چراغی چون وقت چراغ شدہ بود مضطربانہ سے آید بحسب اتفاق بشیر کور کے برین خورد شیر بیک پٹیا نچہ او را برداشتہ می اندازد افتاد و جان دادن یکے بود مردم دیگر رسیدہ کار شیر را تمام می سازند چون این قسم خدائے از و فعل آمد و جانپاری او شاہدہ گشت بعد از انکہ از الم زخمہا خلاصی یافت و بہ سعادت ملازمت سر فرزند گردید و خطاب انبراسے سنگہ دهن اقبیانہ بخشیدم انبراسے بہر بان ہند سردار فوج را ایگو بند و از کابل شیر بار مراد است شمشیر خاصہ مرحمت کردہ بر نصب او پارہ افزودم خرم پسر خان اعظم را کہ بہ حکومت ولایت جوئے گرتیچین یافتہ بود

بہ خطاب کامل خانی سر فر از ساختم روز یکشنبہ سوم ذی قعدہ بہ شکار باہی شتوے دہم ہفتصد و شصت و شش باہی شکار شد و در حضور
 بامراوز نجیان و اکثر تہذیبہ تقسیم یافت من بغیر باہی پولکد از می خورم امانہ ازین جہت کہ شیعہ مذہبان غیر پولکد از حرام میدانند
 بلکہ سبب تفر من ازین جہت است کہ از مردم کہنہ شنیدہ ام و بہ تجربہ نیز معلوم شدہ کہ باہی غیر پولکد از گوشتہاے حیوانات مردہ
 میخورد و باہی پولکد از می خورد ازین مرن خوردن او بر طبیعت من مکروہ آمد شیعہ میدانند کہ بچہ و جنہ می خورد و آنرا از چہ جہت حرام میدانند
 از شتران خانہ زاد کہ در شکار ہمراہ میباشند یک شتر بیچ نیلہ گاوار کہ بوزن چہل و دو من ہندوستان بود برداشتنہ ایتادہ شد
 نظیرے نیشاپوری کہ در فن شعر و شاعری از مردم قرار دادہ بود و در گجرات بہ عنوان تجارت بسری بردنیل ازین طلبیدہ بودم
 درینو لا آمدہ ملازمت کرد قصیدہ انوری را کہ

باز این چہ جوانی و جمال ست جانرا

تبع نمودہ قصیدہ بحجت من گفتہ بود گذر ایند ہزار روپیہ واسپ و خلعت بہ صلہ این قصیدہ بدو مرحمت نمودم و حکیم حمید گجراتی
 را کہ مرضی خان تعریف بسیار نمودہ بود اورا ہم طلبیدہ بودم آمدہ ملازمت کرد نیک نفسہا و سادگیہاے او بیشتر از طبابت او بود
 مدتی در ملازمت بسربرد چون ظاہر شد کہ در گجرات سواسے او طلبی نیست و اورا ہم خواہان رخصت یافتیم ہزار روپیہ و چند عدد
 شال باد و فرزند ان او دادہ یک دہہ در دست بلا و معاش او مقرروا شتم خوش حال بوطن مالوت مرخص گشت یوسف خان
 ولد حسین خان تگریہ از جاگیر آمدہ ملازمت نمود روز پنجشنبہ دہم ذی حجہ عید قربان شد چون در روز مذکور منع است کہ جاندار کشتہ شود
 روز جمعہ فرمودم کہ حیوانات قربانی را قربان ساختند کہ گوشت را بدست خود قربان ساختہ بہ شکار سوار شدم و شش گھڑی از شب
 گذشتہ باز گشتم درین روز نیلہ گاوشکار شد بوزن نہ من و سی و پنج سیر چون حکایت این نیلہ گاو خالی از غرابی نبود نوشتہ شد در
 دو سال گذشتہ کہ بہ سیر و شکار ہمین منزل آمدہ بودم این نیلہ گاوار در ہر مرتبہ بناوق زدہ چون زخمی بر جاے کاری واقع نشدہ بود
 نیفتاد و بدر رفت درین مرتبہ باز این نیلہ گاوشکار گاہ بنظر درآمد و قرادان شناختند کہ در دو سال پیش زخمی بدر رفتہ بود مجملًا
 سہ تفنگ دیگر ہم درین روز برودم اصلا کار گر نیفتاد سر در پے او نہادہ تا سہ کردہ مسافت در عقب او پیادہ طے کردم ہر چند تردد
 نمودم بدست در نیامد آخر الامر نذر کردم کہ اگر این نیلہ گاو بیفتد گوشت اورا طعام پختہ بروح حضرت خواجہ معین الدین بہ فقرا
 بخورائیم و یک ہر و یک روپیہ نذر حضرت والد نبرگوارم نمودم بقارن این نیت نیلہ از تردد بازماند بر سر او دیدہ فرمودم کہ در حال
 حلال کردند و بار و آورده بطرز سے کہ نذر کردہ بودم بجا آوردم گوشت نیلہ گاوارا طعام پختند و ہر روپیہ را علوا سامان نمودہ و در

وگر سنہا را جمع نموده در حضور خود تقسیم نمود بعد از دو سه روز دیگر باز نیله گاد سے بنظر درآمد هر چند نزدوده خواستم که در یکی آرام گیرد تا تفنگ انداخته شود مطلقاً قابو بدست در نیاید تا قریب شام از عقب او تفنگ بردوش میرفتیم تا وقتیکه آفتاب غروب نمود تا امید از زدن او شدم به یکبار بر زبان من گذشت که خواجہ این نیله ہم ندر شماست گفتن من و شستن او معارف واقع شد تفنگ چاق ساخته اند انجم و اورا زوم و این را نیز بدستور نیله سابق فرمودم که طعام بختہ بہ نفران خود راند روز شنبہ نوزدہم ذی حجہ باز شکار ماہی شد درین روز تخمیناً صد سی ماہی شکار شدہ باشد شب چار دہم ۲۸ ماہ مذکور در روپ باس نزول واقع شد چون از شکار گاہ ہا سے مقررے نشست و حکم ست کہ بیچ کس در حوالی آن شکار نہ کند آہو سے بے نہایتی درین صحرا بہر سید چنپا بختہ آباد اینہا درمی آیند و از مفرت ہر گونہ آسبے این اند و دو سه روز دران صحرا ہا شکار نمودم و آہو سے بسیار بہ تفنگ و چیتہ زدہ شکار کردم چون ساعت دخول شہر نزدیک بود و منزل در میان کردہ شب پنجشنبہ دوم محرم سنہ ۱۲۱۲ بیابغ عبد الرزاق مہور سے کہ نزدیک بلکہ متصل شہر است نزول اجلال واقع شد درین شب اکثر بندہ ماہی در گاہ شل خواجہ جهان و دولت خان و جمعی کہ در شہر ماندہ بودند آمدہ ملازمت نمودند ایرج ہم کہ از صوبہ دکن طلبیدہ ہ بودم بہ سعادت آستان بوسی مشرف گشت روز جمعہ ہم دران باغ مذکور توقف واقع شد و عبد الرزاق درین روز پیشکشہا سے خود را گذرانید چون آخرین روز ایام شکار بود حکم شد کہ مدت شکار و عدد جانوران را کہ شکار شدہ بعرض رسانند مدت شکار از نهم ماہ آذر لغایت بہست و نهم اسفند از نند شہ ماہ و بہست روز شکار بود بدین موجب شیر و عازدہ قلاوہ و گوزن یک راس چھینکارہ چھل و چار کوٹہ پاچہ یک راس و آہو برہ دور اس آہو سے سیاہ شھت و بہست راس آہو سے مادہ سی و یک راس و باہ چار قلاوہ آہو سے کو را رہ بہست راس پائل یک راس خرس پنج قلاوہ کفتار سے قلاوہ خرگوش شش راس نیلہ گاد یک صد و بہست راس ماہی بکنزار دزدوشش قطعہ عقاب یک دست تغریبی یک قطعہ طاؤس پنج قطعہ کاروانک پنج قطعہ دراج پنج قطعہ سرخاب یک قطعہ دسار پنج قطعہ و جبک یک قطعہ مجموع بکنزار دھار صد و چار و دہ روز شنبہ ۲۹ اسفند از ندر مطابق ہم محرم بر نیل سوار شدہ و شوجہ شہر شدیم از باغ عبد الرزاق تا بدو لتخانہ قطعہ یک کردہ و بہست طناب سافت است ہزار روپانہ صد روپیہ تیار کردم در ساعتی کہ قرار یافتہ بود داخل دو لتخانہ شدم در بازار ہا بطریق معهود بختہ جشن نوروز در آتشہ گرفتہ آئین بستہ بودند چون در ایام سیر و شکار خواجہ جهان را حکم شدہ بود کہ در محل عمارتے بسازد کہ قابلیت شستن من داشته باشد خواجہ مشارالیمہ این نوع عمارت عالی شانے را در سہ ماہ تیار و مکمل ساختہ بود و بغایت کار نمایان دست بستہ کردہ و مصوران نیز کار نمایان و جلد دستی خوبے نمودند از گور راہ بہمان عمارت بہست آئین داخل شدہ تماشا سے آن منزل نمودم بغایت انعام

مستحسن افتاد و به تعریف و تحسین بسیار خواجہ جهان سر بلندی یافت پیشکشی که ترتیب داده بود در همین عمارت بنظر اشرف گذرانید و بعضی از آن پسند خاطر گردیدتمه را بدو بخشیدم *

جشن نوروز ششم از جلوس هایون

دو گفتری و چهل پل از روز دو شنبه گذشته حضرت نیر اعظم به برج شرف خود که در محل باشد تحویل نمود روز مذکور غره فروردین مطابق ششم محرم سنه ۱۰۸۰ جشن نوروزی ترتیب داده بر تخت دولت جلوس نمودم امراد سائر بنده های درگاه سعادت کونش دریافتہ تسلیمات مبارک بادی بجا آوردند و پیشکش بنده های درگاه میران صدر جهان و عبد الله خان فیروز جنگ و جهانگیر قلی حسان از نظر اشرف گذشت روز چهارشنبه ششم محرم پیشکش راجہ کلیان که از بنگالہ فرستاده بود از نظر گذشت روز پنجشنبه نهم ماه مذکور شیخا غنی و بعضی از منصبداران که به طلب ازدکن آمده بودند ملازمت کردند کمر خنجر مرصع به رزاق و روسے اوزبک مرحمت نمودم در همین ایام پیشکش نوروزی مرتضی خان از نظر اشرف گذشت چنبر بسیار سے از هر قسم دهر جنس ترتیب داده بود دهم را دیدم و آنچه پسند خاطر گردید از جواهرگران بہا و اتمشہ نفیسہ و نیل و اسپ گرفته تمہ را باز گردانیدم و خنجر مرصع به ابو الفتح و کنی دسہ ہزار روپیہ بہ میر عبد الله و یک اسپ عراقی بہ مقیم خان مرحمت نمودم شیخا عت خان را بہ همین قصد از دکن طلبیدہ بودم کہ اورا بہ بنگالہ نزد اسلام خان فرستم کہ در حقیقت قائم مقام او باشد منصب اورا کہ ہزار و پانصدی ذات و ہزار سوار بود پانصدی ذات و سوار افزودہ بہ خدمت صوبہ مذکور تسلیم کنانیدم و خواجہ ابو الحسن و قطعہ لعل و یکدانہ مردارید و دہ انگشتری گذرانید بہ ایرج پسر خانخانان کمر خنجر مرصع مرحمت نمودم منصب خرم ہشت ہزاری ذات و پنج ہزار سوار بود دو ہزاری دیگر بر ذات او افزودم و خواجہ جهان را کہ ہزار و پانصدی ذات و ہزار سوار داشت پانصدی در ذات و دست سوار دیگر اضافہ نمودم بہ بیت چہارم محرم کہ ہنیر دہم فروردین روز شرف باشد یادگار علی سلطان ایچی شاہ عباس دارا سے ایران کہ بہ پرسش تعریف حضرت عثمان بیگ و تنہیت جلوس من آمدہ بود سعادت ملازمت دریافت و سوغاتی کہ شاہ عباس بر او فرستادہ بود در نظر اشرف گذرانید اسپان خوب و اتمشہ و از ہر جنس نخبہا سے لائق آوردہ بود بعد از گذرانیدن سوغات در ہمین روز خلعت فاخرہ و سی ہزار روپیہ کہ بحساب ولایت ہزار تومان بوہہ باشد با مرحمت نمودم دکانیکہ مبنی بر تنہیت و پرسش واقعہ والد بزرگوارم بود گذرانید چون در کتاہت تنہیت اظهار محبت بیش از پیش نمودہ دور مراعات نسبت ادب و یگانگی و تہنیت فرود گذاشت نہ نمودہ خوش آن کہ کتابت مجلس داخل گردید *

نقل کتاب شاه عباس

تاریخات سحاب فیض ربانی و قطرات غمام فضل سبحانی طراوت بخش حدائق ابداع و اختراع باشد همیشه گلشن سلطنت و
 جهان بینی و چین زار اہبت و کامرانی اعلیٰ حضرت فلک مرتبت خورشید منزلت بادشاہ جوان نخت کیوان و قمار شہر بار نامدار سپہر اقتدار
 خدیو جو جاگیر کشور کشا خسرو سکندر شکوہ دار الواسن نشین بارگاہ عظمت و اجلال صاحب سر بر اقلیم دولت و اقبال نزہت افزا
 ریاض کامرانی چین آراے گلشن صاحبقرانے چہرہ کشاے جمال جهان بینی بدین روز آسمانی زیور چہرہ دانش و بنفش ندرت کتاب
 آفرینش مجموعہ کمالات انسانی مرآت تجلیات یزدانی بلندی بخش ہمت بلند سعادت افزاے طالع ارجمند آفتاب فلک اقتدار
 سایہ عاطفت آفریدگار حجابہ جسم سپاہ فلک بارگاہ صاحبقران خورشید کلاہ عالم پناہ از جو یار عنایت الہی و چشمہ سار مرتبت
 نامتناہی سر سبز بودہ ساحت اقدس مساحتش از آسب خشک سال عین الکمال محروس باد حقیقت شون و محبت و کیفیت خلقت
 و مودت تحریر پذیر نیست ع

فلم را آن زبان نبود کہ راز عشق گوید باز

اگر چه از راه صورت بعد مسافت مانع در یافت کعبہ مقصود گردیدہ اما قبلہ ہمت والا نہمت نسبت معنوی قرب باطنی است بعد از
 کہ بحسب وحدت ذاتی این نیازمند در گاہ ذوالجلال و آن نہال سلسال اہبت و اجلال بمعنی بہ تحقیق پیوستہ بعد مکانے و دوری
 صوری جسمانی مانع قرب جانی و وصال روحانی نہ گشتہ رود و کجبتی است و از نہجت گرد لال بر آئینہ خاطر خورشید شمال نشسته
 عکس پذیر جمال آن مظهر کمال است دہوارہ مشام جان بردن کج فواج خلعت و داد و نسائم عنبر شامیم محبت و اتحاد معطر گشتہ ہوا
 روحانی و موصلت جادو دانی زنگ زدایے دوستی است ۵

ہمیشہ ہم بہ خیال تو و آسودہ دلم | آئین و صبا بست کہ در پی غم ہجرانش نیست

المنہ مدّ تعالیٰ و تقدس کہ نہال آرزو سے دوستان حقیقی بہ تکرہ مراد بار در شدہ شاید مقصودیکہ سالہا در پردہ خصاستور بود تضرع
 و اہمال از بارگاہ و اہب متعال جلوہ گری آن مسألت بشد باحسن و جہی از جملہ غیب بطور درآمدہ پر تو جمال بر ساحت آمال
 نختہ مال نظر ان انداختہ بر فراز تخت ہمایون سر بر سلطنت ابد مقرون ہم آغوش آن انجن آراے بادشاہی و زینت افزاے
 سر پر شاہنشاہی گردیدہ و ہواے جہان کشاے خلافت و شہر پارے و چتر فلک فرساے مدلت و جہانداری آن رفعت بخش فرسہ
 و اورنگ عقدہ کشاے دانش و فرنگ ظل مدلت و جہانداری و مرحمت بر مفارق عالمیان انداختہ امید کہ ہمین مراد بخش

جلوس مینت مانوس آن نجسته طالع بهایون نخت فروزنده تاج و فرزانده تخت را بر بنگنان مبارک و میمون و فرخنده و بهایون گردانند
 و همیشه اسباب سلطنت و جهانبانی و موجبات شمت و کامرانی در تزیاید و تصاعفت با دزد و پیر با آئین و داد و روش اتحاد که بین آباء
 و الاجداد اتفاق یافته و بتازگی میانه این مخلص محبت گزین و آن معدلت آئین استقرار پذیرفته مقتضی آن بوده که چون مرده جلوس آن
 جانشین شد گورگانه و وارث امر صاحبقرانی بدین دیار رسد یکی از محرمان حریم حضرت بر سبیل تعجیل تعیین شد و بر اسم تنبیت
 اقدام نماید لیکن چون مهمم آذربایجان و سنجر ولایت شروان در میان بود تا خاطر مرا گین از مهات ولایت مذکور جمع نمیشد مراجعت
 بستم سلطنت میسر نبود و در لوازم این امر خطیر تاخیر و تفسیر واقع شد هر چند رسوم و آداب ظاهری نژاد را باب دانش و نبیث چند آن
 اعتبار کند اما طایفه آن بالکلیه عجب ظاہر و نظر قواصر که مطلق نظر ایشان جز امور ظاهری نیست طے مراتب دوستی است و جرم
 درین ایام نجسته فرجام همین توجه خدام ملایک احرام مهات ولایت از دست رفته بر حسب مدعاے اجبا صورت یافته بالکلیه از نظر
 خاطر جمع گشته بدار سلطنت اصفهان که مقر سلطنت است نزول اجلال واقع شد امارت شعار کامل الا خلاص راسخ الاعتقاد
 کمال الدین یا دگار علی را که با عن جد از زمره بنیدگان بکجمت و صوفیان صافی طوبیت این دو دمان است روانه درگاه معلی و بارگاه
 اعلی نمود که بعد از دریافت سعادت کورنش و تسلیم داوراک شرف تقبیل و تلثیم بساط عزت و اداسے لوازم پرش و تنبیت بخصمت
 مراجعت یافته از اخبار مسرت آثار سلطنتی ذات ملایک صفات و صحت مزاج و باج خورشید اتمهاج بجمت افزاسے خاطر مخلص
 خیرخواه گردید و مر جو آنکه پیوسته در مومجبت و داد موروثی و کنسبی و حدیقه خلعت و اتحاد صوری و معنوی را که بارها سے انهار موالات
 و اجراسے جدا اول مصداقات غایت نصرت و حضرت پذیرفته از نشو و نما نیند اخته بار سال رسل در سائل که مجالست روحانیت
 محرک سلسله یگانگی و رافع غایله بیگانگی بوده باشند در وابط معنوی را با تیلوات صوری متفق ساخته با رجاع و انجام و نام ممنون اند
 حق سبحانه تعالی آن زبده خاندان جاه و جلال و خلاصه و دمان اہمت و اقبال را بتایدات غیب انغیب مؤید و ارادے

تا اینجا نقل کتابت برادر م شاه عباس تمام شد

برادر م سلطان مراد و اقبال را که در ایام جیات بد زبیر گو ارم بر حمت خدا پیوسته بودند مردم با سامی تملقت نام می بردند فرمودم
 که یکی را شاهزاده مغفور و دیگری را شاهزاده مرحوم میگفته باشند اعتماد الدوله و عبدالرزاق معمور سے را که بر یک به منصب هزار
 و پانصدی سرفراز بودند به منصب هزار و هشت صدی سرگز از ساختم و بر سواران قاسم خان برادر اسلام خان و ولایت و نجاه سواد
 افزودم ابرج پسر کلان خان خانان را که خانه ز او قابل مستعد بود و خطاب شاه نواز خانی و سعد الدوله سعید خان را به لقب نواز خانی

رضوی

سر بلندی بخشیدم هنگام جلوس بر دژ نهادن با پاره افزوده بودم چنانچه سه رتی بر وزن مهر و پیه اضافه شده بود درین ایام بعرض رسید
که در دادوستد با رفاهیت خلق در آنست که مهر و پیه بوزن سابق باشد چون در جمیع امور رفاهیت و آسایش خلق منظور است
حکم کردم که از تاریخ حال که یازدهم اردی بهشت سنه جلوس باشد در دارالضربهاے ممالک محروسه مهر و پیه را بدستور سابق
مسکوک و مضروب بساخته باشند چون قبل ازین تاریخ روز شنبه دوم از ماه صفر سنه ۱۲۰۲ هزار و بیست اعداد بد نهادند که کابل از
سر دار صاحب وجود خالی ست و خان دوران در سیر دلی باست و مغز الملک با عدد دوسه چند از طایران مؤمنی الیه در کابل است
فرصت غنیمت دانسته با سوار و پیاده بسیار غافل و بیخبر خود را به کابل رسانید و مغز الملک باندازه قوت و حالت خود فی الجمله نرود
نموده کابلیمان و شوطنان و سکنه شهر خصوصاً جمیع جماعت فریباشیان کوچه ها را که چو بند نموده خانهاے خود را مضبوط و مستحکم ساختند
افغانان چند توپ شده از اطراف بکوچه ها و بازارها رسانید مردم از پشت با محاسن را به خود آن تیره بختان را از تیر و تفنگ گرفته
جمعے کثیر را به قتل رسانیدند بار که که از سرداران معتبران مخدول بود کشته شد از وقوع این مقدمه به ملاحظه آنکه مبادا مردم از
اطراف و جوانب جمع شده راه بیرون شدن بر آنها مسدود گردانند دل و پاس داده ترسان و پراسان بازگشته قریب بیستاد
تغرازان سگان به جنم زقند تا دو بیست اسپ گیرانیده از آن مملکه جان به تنگ و پابیردن بروند نادعلی میدانی که در لوهو بود آخر
همان روز خود را رسانید و پاره راه تعاقب نمود چون فاصله بسیار شده بود و جمعیت او اندک کارے نه ساخته برگشت بهمان سعی
که در روز آمدن نمود فی الجمله نرودے که از مغز الملک واقع شد هر یک بزبانی منصب سرفرازی یافتند و نادعلی که به منصب هزاری
ذات مفتخر بود هزار و پانصدی شد و مغز الملک که هزار و پانصدی بود به هزار و هشت صدی سرفراز گشت چون ظاهر شد که خان دوران
و کابلیمان در مقام روز گذرانیدن اند و دفع اعداد بد نهادند و در از کشید بخاطر گذرانیدم که خانخانان در خانه بیکار افتاده است
اور با پسرانش بدین خدمت تعیین باید کرد و مقارن این اندیشه قلیچ خان که قبل ازین به طلب او فرمان صادر گشته بود از پنجاب آمد
و سعادت خدمت دریافت از نا صیه او اش ظاهر گشت که بجهت آنکه خدمت دفع اعداد که نامزد خانخانان شده از رده خاطر است
تا آنکه صریح تصدیق خدمت نمود و قرار یافت که صاحب صوبگی پنجاب متعلق بفرقی خان باشد و خانخانان در خانه بسر ببرد و قلیچ خان به منصب
شش هزاری ذات و پنجاه سوار سرفرازی یافت و خدمت کابل و دفع و دفع اعداد بد نهادند و در آن کوستان را تصدیق نمود و خانخانان
را فرمودم که در صوبه آگره از سرکار تونج و کاپلی جائیز خواه نمایند تا مفیدان و متمران آن ولایت را تبیحه بلع نموده بچ و بنیاد آنها
بر اندازد و در وقت رخصت هر یک به خلعتاے خاص و اسپ و قیل و خلعت سرفرازی یافته روانه شدند در همین ایام بنا بر حسن

اخلاص و قدم خدمت اعتماد الدوله را به منصب دو هزار می ذات و پانصد سوار سر بلندی بخشیده مبلغ پنجمزار روپیه نقد بطریق انعام بر
 فرمودم نهایت خان را که بجهت سامان واجب لشکر ظفر اثر دکن و دلالت نمودن امر بحسن اتفاق دیکتا دلی فرستاده بودم بتاریخ دوازدهم
 ماه تیر ۱۲۱۰ بیع اثباتی در دار الخلافت اگره ملازمت نمود از عرض داشت اسلام خان بطور پیوست که عنایت خان در صوبه بنگاله صدر
 خدمات پسندیده گشته بنا برین پانصد می ذات او افزودم که دو هزار می بوده باشد بر منصب راجه کلیان که از تعینات صوبه مذکور
 است پانصد می ذات و سی صد سوار اضافه نمودم که مجموع هزار و پانصد می ذات و هشت صد سوار بوده باشد هاشم خان را که در
 اودیسسه بود غایتاً به حکومت کشمیر سر فرزند ساخته عم او خواجگی محمد حسین را به کشمیر فرستادم که تا رسیدن او از احوال آن ملک خبردار باشد
 در زمان پدر بزرگوارم پدر او محمد قاسم کشمیر را گرفته بود چنان قلیج که ارشد اولاد قلیج خان است از صوبه کابل آمده سعادت ملازمت
 دریافت چون نسبت خانه زادگی را با جوسر ذاتی جمع داشت خطاب خان سر بلند گشت و حسب الاتماس پدر او دیشتر طعنه
 خدمت تیراه پانصد می ذات و سه صد سوار بر منصب او افزودم بتاریخ ۱۲۰۷- امر داد بنا بر سبق خدمت و در فوراً اخلاص و کار دانی
 اعتماد الدوله را به منصب والای وزارت ممالک محروسه سر بلندی بخشیدم و در همین روز که خنجر مرصع به یادگار علی ایچی دارای
 ایران گرامت فرمودم عبدالعده خان که به سرداری لشکر رانا مقهور تعین بود چون تعهد نمود که از جانب گجرات بولایت دکن در آید
 او را به صاحب صوبگی و حکومت صوبه مذکور سر فرزند ساخته راجه باسور ابوص اوبه سرداری لشکر رانا تعین نمودم و پانصد سوار بر منصب
 او اضافه کردم و در عوض گجرات صوبه مالوه بخان عظیم مرحت نمودم و چهار لک روپیه بجهت سامان و سرانجام لشکری که به همراه
 عبدالعده خان از راه ناسک نزدیک بولایت دکن تعین یافته بود فرستاده شد صفدر خان با برادران از صوبه بهار آمده به سعادت
 آستانوس مشرف گشت یکی از غلامان بادشاهی که در خانم بند خانه کار میکند کارنامه ساخته نذر گذرانیده که تا امر در مثل این کاری دیده نشود
 بلکه نشیند ام چون نهایت غرابت دارد به تفصیل نوشته میشود در پوست فندقی چهار مجلس از استخوان فیل تراشیده ترتیب داده است
 اول مجلس کشتی گیران است و دس باهم در کشتی گرفته اند و یکی در دست نیزه گرفته ایستاده است و دیگری سنگ درشتی در دست
 دارد و دیگری و شهاب بر زمین نهاده نشسته است و در پیش او چوبی و کمانی و ظرفی تعبیه نموده است مجلس دوم تختی ساخته در بالای
 آن شاپانه ترتیب داده و صاحب دوسه بر تخت نشسته یک پای خود را بر بالای پای دیگر نهاده و تکیه بر پشت او نمائند

کس قلمروین کارنامه از غلام خانم بند خانه شاهی معلوم میشود چه در مجلس چهارم ساختن صورت حضرت عیسی علیه السلام را در جی معلوم میشود و غالباً این کارنامه از کارنامه
 کاریگران فرنگ بوده و بدستش افتاده آنرا از نام کارنامه خود نذر گذرانید *

ساخت

ساختہ پنج نفر از خدمت گاران او گردو پیش او ایستاده کرده است و شاخ درختی برین تخت سایه انداخته مجلس سوم صحبت ریسمان بان
است چوبے ایستاده کرده و سه طناب برین چوب بسته اند در ریسمان بازی بزبالا سے آن پاسے راست خود از پس سر بدست چپ
گرفته و بر پاسے ایستاده بزرے را بر سر چوب کرده و شخصی دہلی در گردن انداختہ می نو از دومر دے دیگر دستہا بالا کرده ایستاده است و چشم
بر ریسمان باز دارد و پنج کس دیگر ایستاده اند از ان پنج کس یکے چوبے در دست دارد و مجلس چهارم در خمیست و در تہ آن درخت صورت
حضرت عیسی را نمایان ساخته و شخصی سر بر پاسے ایشان نہادہ و پیر مردی با ایشان در سخن است و چہار کس دیگر ایستاده اند چون چنین
کار نامہ ساخته بود اورا بانعام وزیر یادی علوفہ سرفراز ساختم درسی ام شہر پور میرزا سلطان را کہ از دکن طلبیدہ بودم آمدہ ملازمت
کرد صفدر خان باضافہ منصب سرفرازی یافتہ بہ لکھی لشکر را نامتہور تعیین یافت چون عبداللہ خان بہادر فیروز جنگ ارادہ نمودہ بود
کہ از راہ ناسک نزدیک بولایت دکن در آید بخاطر سائیدم کہ راہ اس کچھو اہمہ را کہ از بندہ ہای با اخلاص والد بزرگوارم بود بہ ہمراہی
او تعیین نمایم کہ ہمہ جا خبر دار احوال او بودہ نگذارد کہ از تہور و شتاب زدگی بے وقت بہ فعل آید بخت این خدمت اورا بر عایتہا
عانی سرفراز ساختہ خطاب را جگی کہ در گمان او نبود کہ است نمودہ تقارہ ہم عنایت نمودم و قلعہ رتھنپور را کہ از قلعہ ہاسے شہور ہندوستان
است بدو شفقت کردم و خلعت فاخر و قیل و اسب دادہ مخلص ساختم خواجہ ابوالحسن را کہ از دیوانی کل تغیر یافتہ بود بخدمت صوبہ
دکن بنا بست آنکہ در خدمت برادر مرحوم مدتها در ان حد و دہ بودہ تعیین نمودم ابو الحسن پسر اعتماد الدولہ را بختاب اعتماد خانی سرفراز
نخستیم پسران معظم خان را بمناسب لاقی سرفراز ساختہ بہ بنگالہ پیش اسلام خان فرستادم را جہ کلیان بہ سرداری سرکار اڈیسہ بہ تجویز
اسلام خان مقرر گشت و بہ اضافہ و صدی ذات و سوار سرفراز گردید چہار ہزار روپیہ بہ شجاعت خان دکنی مرحمت نمودم ہفتم آبان
بدیعی الزمان ولد میرزا شاہ رخ اردکھن آمدہ ملازمت کرد درین روز ہا بخت شہر بدگی و ہرج و مرج کہ در ولایت ما در ان التہ واقع شدہ
بیسارے از امراسے و سپاہیان اوزبک مثل حسین بے و پہلوان بابا و نورس بے درین و برم بے و غیرہ التجا بدرگاہ ما آوردہ ملازمت
نمودند ہر یکے بہ خلعت و اسب و زر نقد و منصب و جاگیر سرفراز گشتند روز دوم آذر ہاشم خان از بنگالہ آمدہ سعادت آستان بوسی
ور یافت پنج لک روپیہ بخت مدد خرج لشکر فیروزی اثر دکن کہ بسرداری عبداللہ خان مقرر بودہ است بدست روپ خواص شیخ فیاض
با حمد آباد گجرات فرستادم در غرہ دے بقصد شکار موضع سمونگر کہ از شکار گاہ مقررست متوجہ شدم بیست و دو آہو شکار شد از انجلہ
شانزدہ آہو را خود شکار کردم و شش دیگر را خرم شکار نمود و روز و دو شب آنجا بودہ شب یکشنبہ بخیر و خوبی بہ شہر درآمد و شبی این ملت
مخاطرم پرتواند اخت ملت

بود بر آسمان تا مهر را نور	میآید عکس او از چهره در دور

بچراغچیان و قصه خوانان فرمودم که در وقت سلام و صلوات فرستادن و قصه گذراندن در آمد باین بیت کنند و حال شایع است سوم دی روز شنبه عرض داشت خان اعظم رسید که عادل خان بیجا پوری از تفصیلات خود گذشته خود پشیمان گشته در صدد بندگی و در تقوی پیش از پیش است به هم ادبی مطابق سلخ شوال باشم خان به کشمیر رخصت یافته بیادگار علی ایلیی ایران فرگل خاصه مرحمت نمودم با عقدا و خان کشمیر به از کشمیر پاسه خاصه سراند از نام شفقت نمودم شادمان داد خان اعظم را بن خطاب شادمان خانی سرفراز ساخته منصب او از اصل اضافه به یکزار و هفتصدی ذوات و پانصد سوار مشخص شد و بر عایت علم سر بلندی یافت و سردار خان برادر عجد الله خان نیروز جنگ و ارسلان بی او زبک که حراست بیوستان با و مقرر است بعنایت علم سرفراز گشتند پوستانه آهوشکار خاصه را فرمودم که جانماز با ترتیب داده در دیوان خاص و عام نگاه دارند که مردم بران نمازی گذارده باشند میر عدل و قاضی را که مدار امور شرعیه برایشان است بجهت خاص حراست شرع فرمودم که زمین بوس که به صورت سجده است نکنند و روز شنبه بیست دوم ماه دی باز به شکار سمونگر متوجه شدم چون آهوسه بسیار در آن حوالی جمع شده بود درین مرتبه خواه جهان را رخصت کرده بودم که طرح شکار فرغ انداخته آهوان را از هر طرف رانده در جاسه و سیمی که دور آن سر برده با و گلال با را با کشید به با شکار در آه رده ضبط نمایند یک ونیم کرده زمین را سر برده گرفته بودند چون خبر رسید که شکار گاه ترتیب یافته و شکار به بسیار بقید در آمده است متوجه گشتم روز جمعه شروع در شکار شد تا پنجشنبه آینده هر روز با مردم محل بقمرغه در آمده آن مقدار که خاطر رغبت می نمود شکار میکردم پاره زنده گرفتار میگشتند و بعضی به تفنگ و نیز گشته می شدند روز یکشنبه و پنجشنبه که تفنگ به جانور نمی اندازم بدام زنده گرفتند درین بخت روز نهم و هفده زو ماده شکار شده بودند از آنجمله شش صد و چهل و یک آهوسه زو ماده که زنده گرفتار شده بودند چهار صد و چهار راس به فتح پور فرستاده شد که در میان جولان گاه آنجا سر و هندی و هشتاد و چهار راس دیگر را فرمودم که حلقهای نقره در بینی کرده در جهان زمین آزاد کردند و دو دست و هفتاد و شش آهوسه دیگر که به تفنگ و نیز و چینه گشته بودند روز بر روز به بیگان و خادمان محل دادرانده پاسه در گاه قسمت میشد چون از شکار کردن بسیار و لگیر شدم با مرا فرمودم که به شکار گاه رفته آنچه مانده باشد بمکوع را شکار نمایند و خود به خیریت روانه شهر شدم و در غره همین مطابق بهمن و بقعه حکم کردم که در شهر پاسه کلان مالک محروسه مثل احمد آباد و آه و لا چور و اگره و در طی و غیره علوز خانه با بخت فقر از ترتیب دهند تاسی محل نوشته شد از آنجمله شش محل سابق و ابر بود و بیست و چهار محل دیگر الحال حکم شده که داور سازند و چهارم بهمن هزاری بر ذوات راجه ز سنگه دیو اضافه

بسم الله

نمودم که چهار هزار سی ذات و دو هزار سوار باشد و شمشیر مرصع بدو مرحمت کردم و شمشیر دیگر از شمشیرهای خاصه که شاه بچه نام داشت به شاه نواز خان عنایت شد. در ۱۶- اسفند اربعه ایع الزمان پسر میرزا شاهرخ به لشکر امانا مقهور تعیین یافت و شمشیرهای براسه را به با سو بدست او فرستاده شد چون مکرر بسامع جلال رسید که امرای سرحد بعضی مقدمات که بایشان مناسبند در او از قوه به فعل می آورند و ملاحظه توره و ضوابط آن نمیکنند به بخشیان فرمودم که فرامین مطاعه با امرای سرحد صادر گردانند که من بعد مرکب این امور که خاصه بادشاهان است نگرند اول آنکه در حجره که نشینند و با مراد سرداران لکی خود تکلیف چوکی تسلیم نکند و قیل به جنگ نیندازند در سیاست با کورنگند و گوش و بینی نبرند و بزور تکلیف مسلمانی بر کسی نکنند و خطاب به ملازمان خود دهند و نوکران بادشاهی را کورنش و تسلیم نفرمایند. و اهل نعمه را بروش که در دربار معمول است تکلیف چوکی دادن نکنند و وقت برآین نقاره نوازند و در قیل که بمردم دهند خواه به ملازمان بادشاهی و خواه نوکران خود جلو و کجک بردوش آنها داده تسلیم نفرمایند در سواری ملازمان بادشاهی را در جلو خود پیاده نبرند و اگر چیزی بآنها بویسند مهربانند این ضوابط که باین جهانگیری اشتها یافته الحال معمول است *

جشن نوروز مقیم از جلوس همایون

غره فروردی ششم جلوس روز سه شنبه ۱۶ محرم الحرام ۱۲۱۱ در دارالخلافه اگر مجلس نوروز عالم افروز و جشن مسرت بخش عشرت سامان پذیرفت بعد از گذشتن چهار گهری از شب پنجم سوم ماه مذکور که ساعت اختیار کرده همچنان بود بر تخت ششم بدستور هر ساله فرموده بودم که در بازار آیین بسته تار و شرف این مجلس برقرار باشد خسرو بے اوزبک که در میان اوزبکیه به خسرو فرعی اشتها دارد در همین روز با آمده سعادت ملازمت دریافت چون مردم فرار داده ماوراءالنهر بود او را بعنایتها سر بلند می بخشید. خلعت فاخره دادم به یادگار علی ایچی دارای ایران پانزده هزار روپیه بدخبرچ گوینان عنایت نمودم و در همین ایام پیشکش افضل خان که از صوبه بهار فرستاده بود از نظر اشرف گذشت سی زنجیر نیل و شتره راس گوش و پاره اقمشه بنگاه و چوب صندل و ناهای مشک و چوب عود و آرزو خنجرها بود پیشکش خان دوران هم بنظر در آمد و چهل پنج راس و دو قطار شتر و چینی خطائی و پوستهای سمور و دیگر تحف و هدایا که در کابل و آنحد و دهم پسر سد فرستاده بود و امرای در خانه خود تکلفات در پیشکشهاست خود نموده بودند بضا بطه هم ساله در هر روز از روزهای جشن مذکور پیشکش بیکه از بنده های میگذشت و به تفصیل ملاحظه نموده آنچه پس خاطر می افتاد دیگر نتم و باقی باو مرحمت بشد بیشتر دهم فروردین مطابق بیست و نهم محرم عرض داشت اسلام خان رسید مشعر بر آنکه بمن عنایت الهی و برکت

توجه و اقبال شاهنشاهی بنگاله از فساد عثمان افغان پاک گشت پیش از آنکه حقیقت این جنگ مرقوم میگردد سطره چند از خصوصیات
 بنگاله در قلم می آورم بنگاله ملکی است در نهایت وسعت در اقلیم دوم طول آن از بندر چانگام تا کروی چهار صد و پنجاه کرده و عرض
 آن از کو بهماه شمالی تا پایان سرکار مدائن رویت و بست کرده جمع آن تخمیناً شصت کرد و دوام بوده باشد حکام سابق آنجا
 پیشه بیست هزار سوار و یک لک پیاده و یک هزار پنج سوار و چهار هزار کشتی از نوآر و جنگی و غیره سرانجام می نموده اند از زمان شیرخان
 و سلیم خان پسر او این ولایت در تصرف افغانان بود چون اورنگ سلطنت و فرمانروائی دارالملک هندوستان بوجود آمد
 اقدس والد بزرگوارم زینت گرفت افواج قاهره بر سر آن ملک تعین فرمودند و مدت مدیدی فتح آنجا را پیش نهادت
 داشتند تا آنکه ولایت مذکور بحسن سعی او بیاسه دولت قاهره از تصرف او در کرانی که آخرین حکام آنجا است برآمد آن مخدول
 در جنگ خانجهان کشته گشت و لشکر او پریشان و متفرق گردید از آن تاریخ باز تا حال این ولایت در تصرف بنده هاست درگاه است
 غایتاً پاره از بقایای افغانان در گوشه و کنار این ملک مانده بودند و بعضی جاهاست دور دست را در تصرف داشته تا آن که
 رفته رفته اکثر از آن جماعت زبون و عاجز گشتند و بولایات که متصرف بودند بدست او بیاسه دولت قاهره در آمد چون
 انتظام امور سلطنت و فرمانروائی به محض فیض و فضل ایزدی باین نیازمند درگاه الهی مغرض گشت در سال اول جلوس راجه
 مان سنگه راکه به حکومت و دارائی آنجا مقرر بود درگاه طلب داشته قطب الدین خان راکه به شرف کولناشی من از سائر بنده ها
 امتیاز داشت بجای او فرستادم در آید آن ولایت بدست یکی از فتنه کیشان که از تعینات آن ملک بوده درجه
 شهادت یافت و آن نامعاقبت اندیش نیز بجزای عمل خود رسید و کشته گشت جهانگیر علی خان راکه صاحب صوبه و جاگیر دار
 ولایت بهار بود بنا بر قرب جواری به منصب پنجزاری ذات و سوار سرفراز ساخته حکم فرمودم که به بنگاله رفته آن ولایت را متصرف
 شود با سلام خان که در دارالخلافه اگر بود فرمان فرستادم که به صوبه بهار متوجه شود. آن ولایت را به جاگیر خود مقرر شناسد
 چون اندک مدتی از حکومت داری جهانگیر علی خان گذشت بواسطه زبونگی آب و هوای آنجا بیماری صعب بهم رسانید
 در فتنه رفته مرض قوی و قوی ضعیف گشته کار او بملکت انجامید چون خبر درگذشتن او در لاهور سموع گردید فرمان باسم
 اسلام خان صادر گشت که صوبه بهار را با فضل خان سپرده خود بنا کید هر چه تمام تر روانه بنگاله گردد در تعیین این خدمت
 بزرگ اکثر بنده هاست درگاه بهار خود رسالی و کم تجرگی او سخنان میگشتند چون جوهر ذاتی و استعداد نظری او منظور نظر
 گشت خدمت کرد و دام سادی یک کرد و پنجاه لکم رپیید اگر زیری میشود در سر کار او در بیستم تم دخل صوبه بنگاله بود در این محصل مع حاصل سرکار او در بیستم است